

ІНДИВІДУАЛЬНА АНАТОМІЧНА МІНЛИВІСТЬ ЧАСТОЧОК ЧЕРВ'ЯКА МОЗОЧКА У ЧОЛОВІКІВ ТА ЖІНОК

Мар'єнко Н.І., Степаненко О.Ю.

*Харківський національний медичний університет
Кафедра гістології, цитології та ембріології*

Мозочок серед усіх структур центральної нервової системи має найбільш складну просторову конфігурацію, пов'язану із організацією білої речовини. В даний час актуальним напрямком морфологічних досліджень мозочка є вивчення питання норми його будови, що відображає закономірності індивідуальної мінливості. При вивченні індивідуальної анатомічної мінливості структур ЦНС необхідно також враховувати статеві особливості.

Мета роботи – встановити різноманітність індивідуальної мінливості і закономірності варіантної анатомії часточок черв'яка мозочка людини з урахуванням статевих особливостей.

Дослідження проведено на базі Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи на 230 об'єктах – мозочках трупів людей обох статей (чоловіків – 134, жінок – 96), що померли від причин, не пов'язаних із патологією головного мозку, віком 20-99 років. Досліджувались серединні сагітальні зрізи черв'яка мозочка. Підраховували кількість гілочок білої речовини та листків сірої речовини на ростральній, вільній та каудальній поверхнях часточок та гілочок, а також верхівкових листків гілочок, які формують вільну поверхню черв'яка. На основі середніх значень кількості листків та гілочок часточок черв'яка мозочка ми виділили 268 кількісних критеріїв, із них 210 – середні значення кількості листків, 58 – кількості гілочок. Визначали наступні показники: середні значення у чоловіків (Ч), у жінок (Ж), середнє стандартизоване вибіркоче значення ($M_{ст} = (Ч + Ж)/2$), різниця середніх значень у чоловіків і жінок ($Ч - Ж$), яку виражали у відсотковому відношенні від $M_{ст}$ ($M_{ч-ж} = 100\% * (Ч - Ж) / M_{ст}$).

Під час аналізу значень запропонованих кількісних критеріїв виявлено, що частіше середні значення у чоловіків більші, ніж у жінок (177 критеріїв), рідше – більші у жінок, ніж у чоловіків (84 критерії), рідко – однакові у чоловіків та жінок

(7 критеріїв). Різниця Ч - Ж (Мч-ж) варіює від -43% (значення більші у жінок) до +71% (значення більші у чоловіків). Максимальна кількість критеріїв (19) відповідає різниці +3%. В діапазоні від -15% до +25% знаходяться 239 критеріїв. Як показує аналіз даних, характер розподілу різниці середніх значень, що характеризують кількість гілочок та листків є подібним, переважають показники, середні значення яких дещо більші у чоловіків. Таким чином, гендерні відмінності організації білої та сірої речовини черв'яка мозочка головним чином полягають в тому, що чоловічий мозочок, в порівнянні з жіночим, характеризується дещо більшим ступенем розгалуження білої речовини часточок черв'яка і, внаслідок цього, більшою кількістю гілочок та листків. Ці відмінності можна пов'язати із соматометричними та краніометричними особливостями чоловічого та жіночого організмів.